

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Na očinina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10.40 K, za pol leta 5.20 K, za četrt leta 2.60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posumenska številka 10 v.

Reklamacije so pošiljne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo, inserati. Enostopna petil-vretica (širina 88 mm) za enkrat 30 vin., večkrat po dogovoru.

29. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 11. aprila 1908

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/1.

Militarizem in meščanske stranke.

Državni zbor je z dvetretjinsko večino sprejel nujni predlog poslanca Pogačnika, ki je zahteval naj zbornica razpravlja o zakonu o vojskih novincih v vseh treh čitanjih, ne da bi izročila načrt najprej odseku. Zoper nujnost so glasovali samo socialni demokratje in nekoliko opozicionalnih članov malih strank. Sicer so bile vse meščanske stranke brez razlike narodnosti in svetovnega nazora složne v tem, da se mora vojni upravi nujno dovoliti rekrute. Kar se tiče slovenskih poslancev, so se klerikalci in liberalci poklonili militarizmu in so mu brez ugovora priznali nujnost za novince.

To glasovanje ne more presenetiti poznavalca političnih razmer. Ob volitvah se sicer posamezni kandidatje zaleté v militarizem, ker vedo, da čuti ljudstvo silno breme, ki mu ga nalaga vojaštvo. Toda kadar se lovi glasove, se navadno pové vse, kar volilci radi slišijo. Kandidatni govori pa niso merodajni za meščanske poslance, kadar imajo mandate v žepu in sedé na Dunaju. Od teh gospodov se sploh ne sme pričakovati, da bodo resno nastopili zoper militarizem; kajti to jim brani buržoazno srce in buržoazni razum.

Meščanstvo, ki je bilo revolucionarno, dokler je imelo plemstvo z duhovništvom vso moč v državi, je postalo konservativno, ko je samo pridobilo moč in je danes reakcionarno, ko se delavstvo organizuje, da bi prišlo do odločilne besede. Ta buržoazije sploh ne razume, da je mogoče, nastopati proti militarizmu in smatra obstoječe vojaške razmere za nekaj samoobsebi umevnega, nepremisljivega in brezpogojno nujnega. Večinoma je vojska v očeh buržoazije nekaj od večnosti do večnosti obstoječega. Uniforma, sablje, zastave ji

imponirajo. Tudi je vsa vzgoja v naših solah taka, da vceplja mladini občudovanje za vojaščino v srce.

Kolikor prihaja misleči razum do veljave, je buržoazija iz interesa militaristična. Posestni sloji hočejo varstva za svoje imetje in smatrajo vojsko kakor policijo in žandarmerijo za silo, ki naj kroti nezadovoljne in puntarske elemente.

Kapitalistom se ne more zameriti, če skrbé z vsemi sredstvi za varstvo svojih interesov. Seveda bi se s stališča pravičnosti lahko reklo, da naj si s svojimi sredstvi vzdržujejo vojsko, ne pa z državnimi, ki prihajajo večinoma iz žepa tistih, zoper katere potrebuje kapitalizem oboroženo silo. Praktično je pa tak ugovor brezpomenben, kajti vsakdo rabi tisto moč, ki jo ima in dokler so kapitalisti gospodarji države, bodo izrabljali vsa njena sredstva v svoje namene. Stranke, ki so odločno kapitalističnega značaja, imajo torej s svojega stališča povsem prav, če se potegujejo za močan militarizem in če mu hočejo ohraniti sedanjo, iz fevdalne dobe podedovano obliko.

Drugačno bi pa moralo biti stališče onih strank, ki zastopajo večinoma malomeščansko ali pa kmetško prebivalstvo. Kakor je v interesih velika razlika med malim kmetom in veleposestnikom, tako je tudi razlika med pravim kapitalistom in malomeščanom, malim obrtnikom, malim trgovcem i. t. d.

Kapitalizem ima od militarizma samo dobiček, vsa bremena pa nosijo nižji sloji, ki dajejo vojski svoje sinove in plačujejo večino stroškov. Malomeščanstvo pa že nosi velik del bremen, nima pa od militarizma nobene koristi. Prav tako je tudi s kmetom.

V času volitev se opaža, da se ti sloji zavedajo težav, katere jim povzrokuje militarizem in da niso nič zaljubljeni vanj. To vedo tudi kandidatje meščanskih strank in se primerno vedejo v agitaciji, dokler so — kandidatje. V zbornici se to takoj

predrugeči. — Edina zanesljivo protimilitaristična stranka je tedaj socialno-demokratska.

Glasovanje o rekrutnem zakonu je torej povsem umevno. Oni, ki so pričakovali, da se bodo njih poslanci uprli, če že ne dovolitvi rekrutov sploh, pa vsaj načina, kako je vlada posilila ta zakon — s Pogačnikovo pomočjo — so se motili od začetka, že tedaj, ko so gospodom kandidatom verjeli, da bodo tudi zoper vojaško upravo branili interese ljudstva.

Razven navadnega zakona o novincih, ki je že pod streho, pride pa še predlog vlade, ki zahteva 5000 novincev več za deželno brambo, na dnevni red. Začetkoma je hotela vlada tudi ta zakon vložiti kot nujen predlog; zdi se pa, da se to ne zgodi, ampak da se bo o njem vendar razpravljalo tako, kakor veleva pravilnik. Važnejše od formalnosti je pa vprašanje, ali dobi vlada tudi za ta načrt potrebno večino. Če bi meščanske in agrarne stranke zastopale interese svojih volilcev, bi moral zakon brezpogojno pasti. Noben poslanec ne more zagovarjati povečanja prezenčne armade, ki ne zahteva le 5000 mladeničev na leto več, ampak povzroči tudi večje stroške, ki se jih ceni na približno 10 milijonov. In vendar se je bati, da zlezejo meščanski in kmetški poslanci tudi tukaj pod klop ter dovolijo domobranskemu ministru vse, kar bo zahteval. Razume se, da bodo socialni demokratje kakor en mož odklonili neopravičeno zahtevo, a če ostanejo osamljeni, bodo volilci vsaj vedeli, kako zastopajo klerikalci in liberalci njih interese.

Narodnjaški delirij.

Trst, 7. aprila 1908.

Kar se godi v poslednjih časih v Trstu mej slovenskimi narodnjaki, je neverjetno in — naravnost povedano: pravi narodnjaški delirij.

PODLISTEK.

Monolog.

L. S. Machar.

«Golgatova». (Šaškova tragedie.)

K Vam, ki na zemskem blagu ste bogati
Gospoda jasna, krvi plemenite,
po volji božji carska Veličanstva,
ubogi norec roke spenja,
— ker nanj prišla je doba zla,
ker je začela beda mu igrati
na gosle k plesu njega Veselosti...
Zato ne glejte mu v oči, — smejati
se namreč more z enim le očesom
ko v slani vodi se topi mu drugo,
oba pa ga bolita, oh, bolita —
imate morda v hišah svojih prazna,
gospodje, mesto hišnika?

Moj oče — li poznate tega starca?
za hišnika je v stari sivi hiši,
ki v njej najemnik v dvanajst prebiva,
oči cikorijskih je, bledomodrih,
zaraščeno ima na prsih rano —
moj oče me boli.

Poznate vi to staro, sivo hišo?...
nad vrati tam železnimi je ptič,
prečudna zver nekaka to dvoglava
in gleda vas z odprtimi očmi,
pa le ni živa;
hodniki tam so sivi in pa temni,

na stenah križ visi in pajčevine,
v telesih ljudskih duše se zgrbijo
na pedenj — može.
Za hišnika je tam moj oče.

Čuvaj naš nočni paše mnogo pomni
in mnogo vé in mogo je že videl.
Pravično ko nebo zapre oči
in ko zardevajoč stramú in jeze
nad vsem, kar moralo po dnevi zreti
gre tožno spat —
ko nočni lumpje dvigajo se k delu,
s svetilko stopa on, bedeča vest,
in opazuje...

Ta stražnik mi je pripovedoval
da nisem jaz potomec samo sluge,
da sluga ni bil zmiraž oče moj —
ah, in od tega dne igra mi Beda
na gosle k plesu moje veselosti,
zato se smejem z enim le očesom,
ko drugo v slani vodi se topi mi —
v oči me torej, prosim, zdaj ne glejte!

Gospod je bil moj oče
in hišo zidal.

To hišo sinov stan, to je zidal on.
Pač za otroke, za prijatelje
in tudi malo za komodnost svojo,
saj tak je že, gospoda, sveta tok.
In dolgo bival v prvem je nadstropju,
je davno tega, mene ni še bilo,
čuvaj le stari to pripoveduje.

Zgodilo pa se je:

— brez krivde tudi ni bil oče moj,
pa lilija zato cvetica je samo,
ker je nedolžna —
bil listopad je, temna bila noč,
(to vse čuvaj je stari nočni videl,
nebo pravično pa je spalo, spalo),
tu vstal prepir je v hiši
ta meč, ta kopje — vsi so se zagnali
na mojega očeta.
In eden je porinil meča ostro ost
mu do srcá. Vsi mislili so, da je mrtev.
In takrat s svežo topló so krvjó
žival nad vrati to nasitili,
s krvjo sta pobarvali ji kljuna.
To bila pravzaprav je moja kri,
ker jaz izhajam iz krvi očeta;
ker je je malo, sem do danes slabokrven.
Siser je dež to kri že davno spral
z obeh živali te hudobne kljunov,
a jaz na njih jo vidim še do danes.
A trhlóst to usode je pisava,
pismenka zadnja v njeni abecedi.
In zmisel ta razume oče moj
ki hodi preiskuje ves obupan
ki lepi malto,
zabija spone —
usodi v kljub bi rad ohranil staro, sivo hišo.

Gospod mu spi,
najemniki se tudi nič ne brigajo
očetu mojemu le spanje krade

Fanatizem srednjeveških popov, ki so sežigali heretike in svobodomislice na grmadah, ni bil prav nič različen od sedanjega fanatizma tržaskih narodnjakov za — narodnost. Narodnost? Kaj pojmiyo pravzaprav ti ljudje za narodnost? Morda slovenski jezik, slovensko kulturo, slovensko ljudstvo? Ne! Nič takega ne smatrajo najnovejši fanatiki za narodnost. Za nje je naroden samo isti, ki brez pogojno odobruje, kar ukrene par gospodov v «Narodnem Domu», ki hvali «Edinost», ki prepeva «Hej Slovani!», ki vpije «živjo Slovenci!» in ki je član «Narodne Delavske Organizacije».

Vsi drugi, ki so tudi Slovenci, ki delujejo za izobrazbo Slovencev, ki se trudijo za zboljšanje gospodarskih razmer delavcev Slovencev, ki žrtvujejo čas, denar in delo za napredek slovenskega delavstva — so izdajalci naroda, nemčurji, lahoni in falotje . . .

Tako je naziranje sedanjih fanatikov v «Narodnem Domu» in če bi jim bilo dovoljeno, bi mi slovenski socialisti danes, goreli na grmadah v večjo narodno slavo.

Bes, blaznost, fanatizem, delirium, vse to tiči v možganih teh ljudi, ki se poslužujejo vsakega orožja z edinim namenom, da bi uničili socializem in socialiste.

Stvar ni prav lahka, gladko to ne gre in posledica temu bo, da se bodo ti ljudje morali strezniti.

Pijanec potrebuje časa, da se iztrezni; tako bode čas iztrezil tudi ljudi, ki so se opijanili — narodnjastva.

Toda vredno je vsaj omeniti, kaj vse delajo ti ljudje.

Železničarji skličejo javni shod, da si izboljšajo svoje gospodarske razmere — pride par sto narodnjakov in z vpitjem in petjem onemogoči zborovanje.

N. D. O. skliče shod vseh državnih železničarjev. Železničarji pridejo, poslušajo, kako mlatijo po soc. organizacijah in se javijo k besedi. Se jim odreče. Ko je že polovica zapustila prostore, se skoči na ostalo polovico in se jih dejansko napade z noži in stolicami!

Na Škorklji skličejo socialisti sestanek in prihrumi cela tolpa narodnjakov, da bi sestanek preprečila in onemogočila s silo.

Na nobenem shodu, ki ga prirede narodnjaki, se ne dovoli govoriti nobenemu nasprotniku. Toda ni dovolj: dotičnik, ki bi hotel govoriti, je v nevarnosti za življenje.

Pretepli so sodruga Milosta, Miheveca; nameravali so zabosti sodruga Kopača z noži! Pri vsakem delavskem gibanju so na strani kapitalistov in proti delavcem, čeravno so sami delavci.

In to je način, s katerim hočejo pokazati ekzistenco Slovencev v Trstu! Se ne razpravlja, dokazuje, izobrazuje, temveč se laže, obrekuje in poneumnuje ljudstvo, da postane živina.

Ni prav, kar je prav, kar se s silo doseže.

Ne misel, ne razum, temveč sila, terorizem, moč je pravica naših narodnjakov.

Morda donša taka politična taktika hipne vspehe narodni politični stranki slovenskih narodnjakov v Trstu (stranka pravzaprav to ni, temveč le skupina ljudi, ki dere naprej brez programa in brez cilja), ampak, da bi taka taktika bila koristna slovenskemu narodu, je popolnoma izključeno.

Nasi someščani italijanske narodnosti, če so še tako objektivni, če so še tako pravični napram Slovincem in njih kulturnim potrebam, se sedaj popolnoma družijo z italijanskimi šovinisti, rekoč, da so Slovenci — barbari!

Zadnji dogodki res pokazujejo barbarstvo in težko je treznemu človeku, če tudi bi hotel, pridobivati simpatije pri družih večjih narodih za naš mali narod, simpatije, ki jih potrebuje, da doseže kaj več na kulturnem polju, da doseže samoupravo, narodno avtonomijo in izobraževalne zavode.

Skrajno šovinistična politika italijanskih narodnjakov v Trstu je ugonobila šovinite same in škodovala italijanski narodnosti v Avstriji. Ravno tako utegne škodovati slovenskemu življenju v Avstriji pretirana, blazna in fanatična politika tržaskih narodnjakov.

Slovenska javnost je dolžna obsojati tako postopanje; dolžnost, sveta dolžnost vsacega pametnega človeka je, da graja, oestro graja barbaričen boj, gonjo proti osebam, tepež, stavkokastvo, denuncijanstvo, ki ga rabijo tržaski narodnjaki, da bi «pokazali ekzistenco Slovencev v Trstu».

Komur je na srcu ugled našega malega narodiča, tudi če ni socialist, mora biti na naši strani in proti narodnjaskemu deliriju!

Zoper jetiko.

V torek, dne 21. t. m. ob 6. zvečer ima «Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem» svoj redni občni zbor. Izdalo je pravkar tudi svoje poročilo o dosedanjem štiriletnem delovanju. To poročilo obsega jako zanimive podatke, ki so vredni, da pridejo v najširše kroge. Za danes objavljamo poročilo o delovanju v četrtem društvenem letu tako, kakor ga je podalo društvo samo.

Z ozirom na važnost boja zoper jetiko, zlasti v Ljubljani, ki je eno izmed najbolj tuberkuloznih mest, objavimo prihodnjic še druge podatke iz poročila in se potem sami povrnemo na predmet.

Poročilo pravi, da je veljalo četrto leto skoraj izključno delovanju ljubljanske oskrbovalnice, katero je omogočila v prvi vrsti subvencija 1500 kron ljubljanskega občinskega sveta.

Dne 2. marca 1907. je bila v dvorani hotela «Union» predstava, ki je prinesla nad 1600 kron čistega dobička.

Koncem marca je dobilo deželno pomožno društvo od strani c. kr. ministrstva za notranje za-

deve oficielno obvestilo, da sta se z zakonom z dne 28. decembra 1906, drž. zak. št. 257, dovolila dva milijona kron iz državnih prihrankov za odvratanje jetike. Obenem je sledilo vabilo h komisijalnemu posvetovanju v ministrstvu za notranje zadeve, ki naj bi stavilo predloge, kako bi se najprimerneje uporabil ta kredit in ki naj bi sestavilo načrt odvratanja. Posvetovanje se je vršilo pod predsedstvom sekcijskega šefa Viktorja barona Heina. Udeležili so se ga zastopniki ministrstva za notranje zadeve, finančnega ministrstva in ministrstva za uk in bogočastje, dalje odposlanci zdravilišča Alland, društva za odvratanje jetike na Štajerskem, pomožnega društva za bolne na pljučih v avstrijskih kraljestvih in deželah in vseh njegovih podružnic. Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem je zastopal generalni tajnik. Zborovalci so sklenili, da se fond kot tak ne sme kratiti, da se naj ga marveč skuša pomnožiti z nadaljnimi rednimi prispevki. Pač naj se razdele vsakoletne obresti med ona društva, ki imajo namen, odvratanje jetiko. Obenem se je določilo, da je kot najvažnejše sredstvo v boju proti jetiki smatrati oskrbovalnice. Delovanje teh naj po možnosti popolnpujejo otroška zavetišča, ferialne kolonije, odpočivališča i. t. d. Tudi zdraviliščem gre važno mesto med nasvetovanimi pripravami, akoravno je največjo pozornost obračati na profilaktičko delovanje.

Koncem junija je dobilo društvo potom c. kr. deželne vlade poziv, da najvloži prošnjo za subvencijo iz fonda dveh milijonov kron. Po korenitih posvetovanjih se je sklenilo opozarjati osobito na potrebo otroškega zavetišča, brez katerega delovanje oskrbovalnice v mnogih slučajih ne more imeti popolnega vspeha, ker ni moč otrok odstraniti iz nevarne okolice. In vendar bi se dali vsi prizadeti otroci rešiti, če bi se jim pravočasno preskrbelo zdravju primerno zavetje. Raditega se je sklenilo, poprositi iz fonda za vsoto, ki je za obrat in vzdrževanje zavetišča potrebna. Le-ta se je preračunala na najmanj 12.000 K na leto. Dosedaj se prošnja oficielno še ni rešila.

Pač pa se je dne 24. novembra vršila na Dunaju konferenca v avstrijskem pomožnem društvu za polne na pljučih zastopanih društev, na kateri se je posvetovalo o razdelitvi obresti fonda dveh milijonov kron. Kot zastopnik deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih na Kranjskem udeležil se je konference generalni tajnik. Ob tej priliki se je pokazalo, da Kranjska vkljub vsem prizadevanjem ne more dobiti več kakor 5 $\frac{1}{2}$ % obresti, ker odgovarja ta znesek medsebojnemu razmerju posameznih kronovin in društev. Kranjska bo torej dobila prvo leto, v katerem je naraslo do 125.000 K obresti, približno 5.700 K, v prihodnjih letih pa le 4.800 K. Toda celo ta vsota se lahko zmanjša, če se v eni onih kronovin, katere so doslej ne udeležujejo boja proti jetiki, ustanovi novo pomožno društvo. To je bila kaj žalostna novica, ki je pokazala, da ni misliti na takojšno gradbo otroškega zavetišča.¹

¹ Kuratorij fonda je sklenil medtem naslednji način razdeljevanja: Od letnih dohodkov dvamilijonskega fonda namenjeni sta za dobo 15 let dve tretjini kot stalni letni prispevki sedaj obstoječim društvom. Ena tretjina ostane prosta, da se iz nje lahko podpirajo na novo ustanovljena deželna pomožna društva. O razdelitvi te tretjine bo sklepal kuratorij od leta do leta. Pač pa participirajo sedaj obstoječa društva tudi pri tej tretjini. Glasom tega sklepa bo dobivalo deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem skozi 15 let redni letni prispevek 4.500 K. Za leto 1908 dobi poleg tega iz omenjene zadnje tretjine vsoto 2.000 K.

Dalje prihodnjic.

Dopisi.

Zagorje ob Savi. Zagrizenost našega župnika, ki se je doslej kazala le proti socialnim demokratom, kipi vse višje in višje. Dokler je nagovarjal socialistom, so tudi liberalci tupačam zagovarjali njegovo ravnanje. Sedaj pa lahko vidijo, da je takim petelinom treba pokazati le mazinec, pa takoj pograbiyo za celo roko. Najprej mu pri pogrebih niso bili všeč rdeči trakovi, čes, da so socialno-demokratski in zato protikatoliški. Zadnjic je pa bil pogreb neke ženske; prišel je tudi venec od njene sorodnice, na katerem so bili pripeti trakovi lila barve. Človek bi mislil, da je vsaj ta barva dosti nedolžna. Saj ni ne socialistična, ne anarhistična. Toda gospodu fajmoštru tudi ni všeč in uganjal je zopet prav take reči, kakor pri pogrebih socialnih demokratov, če zapazi rdeče trakove. Ni hotel v cerkev, ni hotel s pogrebom. Dejal je, da ne trpi drugačnih trakov, kakor črne. Seveda je bilo razburjenje velikansko in slišali smo najpobožnejše ženice tako godrnjati, da bi se morda župnik sam nekoliko prepasil, če bi bil slišal vse. In še sedaj se govori po Zagorju mnogo o župnikovi tiraniji. Slišalo se je že, da bodo prosili skofa,

strah za to staro, sivo hišo!
Kot pajek hodi prav potihoma
in kot čebela vedno tamkaj lepi,
ker zakričali bi, da ni miru —
pa tatek moj ne čuti nič!

K vam toraj roke svoje spenjam,
gospoda slavna krvi plemenite,
monarhov Veličanstva svetla,
privoščite tam v kaki svoji hiši
prismojenemu starcu
vakantno službo hišnika!

Slabeje mu ne bo nikjer.
On služil bo povsod in vedno,
ubogi poštenjak,
ne potrebuje mnogo!
Kar nihče mislil ni — moj oče je ozdravel.
Ker bil pa od te dobe
pokoren, tih, zastrašene je duše,
so službo hišnika premilostno mu dali
tam v stari, sivi hiši.

A meni žal je njega suženjstva.
Dvorišče mesti reci — ga pometa.
Nositi vodo — zgrbljen jo prinaša.
Prinesti to in ono — on leta dan in noč.

Gospoda gre na ples — moj otec v mražu čaka,
pripeljejo se — kapo svojo sname
in burja se igra mu z lasom redkim,
ne čuti nič!

In s kozla na kočiji pljune dol lakaj
in ve, kam pade suženjska mu slina,
in slina pade na obraz očetu —
obriše jo in nič ne čuti.

Psa gladijo, kričijo na očeta,
pes bi zalajal, oče skloni glavo
v cikorijskih očeh ima le plahost
in nič ne čuti . . .!

Ta stara, siva hiša
je trhla vsa.
Pokimajte mu včasih milostljivo,
pa včasih mu potrkajte na ramo,
dobričina vam stari
s cikorijskim zahvali se pogledom
in z dušico ustrahovano,
in z razoranim bil bo v zemljo čelom.

Jaz Vam, gospoda jasna, plemenita
vladarjev Veličanstva vi mogočna,
za tega starčka srčno bom hvaležen,
srce boli me —
na čisto svoj način norčavi
Vam bom hvaležen:
vseh papig, skorcev, opic smešnih
talente proučim,
v poteze Vaših lic ujamem smeh,
z zvonečimi prikujem sponami —
le dajte prosim, mojemu očetu
kje službo hišnika.

naj ga prestavi. Toda čemu in zakaj? Pri skofu Jegliču ho to le priporočilo. Pa je tudi Kolje, če hodijo klerikalci okrog kol rjaveči levi, kakor pa če bi hodili kot pohlevne ovčice. Čimbolj odkrito se bodo kazali, tem bolje se jih bo spoznavalo.

Shodi.

Solkan. V nedeljo, 22. t. m. ob 3. popoldne je v Solkanu ljudski shod, na katerem govori sodrug dr. Henrik Tuma. Vabimo delavce, da se udeležijo tega shoda v obilnem številu.

Pulj. V nedeljo, 12. t. m. ob 10. dopoldne je ljudski shod na trgu Verdi. V slučaju slabega vremena se bo zborovalo v Arco Romano (velika dvorana). Govoril bode sodrug Etbin Kristan o političnem položaju v državi in deželi.

Domače stvari.

Za ljubljanske občinske volitve so glasovnice že raznešene. Volilce, ki jih morda niso dobili, opozarjamo, naj se oglasijo v upravnistvu »Rdečega Prapora«, Jurčičev trg 3, kjer se jim poskrbe.

Volilno pravico za občinski svet je po določbah volilnega reda praviloma izvrševati osebno. Določene so pa sledeče izjeme:

1. Nesamovlastne osebe izvršujejo volilno pravico po svojih zastopnikih, v zakonski družbi živeča žena po svojem možu, vsaka druga samovlastna žena po pooblaščenju. Zadnje določilo velja tudi o tistih omoženih ženskah, katerih mož bi bil po § 10. izključen od pravice voliti.

Ima li nesamovlastna oseba več zastopnikov, smejo ti zanjo samo po enem pooblaščenju izvrševati volilno pravico.

2. Osebe, katere so iz občine odsotne zaradi oskrbovanja občinskih ali drugih javnih opravil, smejo postaviti pooblaščenca v izvrševanje svoje volilne pravice.

Ravno tako smejo

3. posestniki v občini ležečih posestev ali v občini izvrševanih obrtnih podjetij, ako so naseljeni v drugi občini, pooblastiti svojega postavljenega oskrbnika ali obrtnega upravitelja, da v njih imenu izvršuje volilno pravico.

Korporacije, društva, družbe, zavodi, ustanove in vobče justične osebe izvršujejo svojo volilno pravico po tistih osebah, ki so upravičene za to, da jih po obstoječih zakonitih ali družbenih določilih zastopajo na zunaj ali pa po pooblaščenju.

Soposestniki davku podvrženega posestva imajo samo en glas. Ako sta soposestnika v zakonski družbi živeča mož in žena, izvršuje volilno pravico mož. Drugače je soposestnikom enega izmed njih ali tretjega v izvrševanju volilne pravice pooblastiti z večino glasov po številu ali pri različnosti deležev po njih razmerju.

Predavanje v Ameriki. Kakor poroča ameriškanski »Proletarec«, so slovenski socialisti v Ameriki sklenili povabiti sodruga Elbina Kristana, da pride v Ameriko, kjer bi socialistične organizacije priredile vrsto predavanj o socialnih predmetih.

Predavanje v Pulju. V soboto, 11. t. m. ob 8. zvečer priredi izobraževalno društvo v Pulju javno predavanje v dvorani »Narodnega Doma«. Predava sodrug Etbin Kristan iz Ljubljane. Predmet: »Iz stare zgodovine Slovencev«.

Blagi »Slovenec« intrigira zoper socialno-demokratske občinske kandidature s tem, da pripoveduje debele laži o mandatih, ki so jih baje liberalci prepustili socialnim demokratom. Take lažnjive vesti seveda ne morejo imeti drugega namena, kakor škodovati socialističnim kandidaturam, torej indirektno pomagati liberalnim. Če se spomnimo, da je ves časnikarski boj med liberalci in klerikalci v sedanjem času samo pesek v oči, tedaj se ni čuditi, da se kažejo posledice deželnozbovskega liberalno-kerikalnega dogovora tudi v občini. Če bi hoteli tako sumnjčiti, kakor je pri nasprotnikih v navadi, tedaj bi mi s večjo pravico lahko dejali, da so se klerikalci domenili z liberalci, da bodo s splekarijami delali zgago in na ta način podpirali liberalce. Uspeha s takimi izmišljotinami že ne bodo dosegli, ker so preveč prozorne.

Belokranjska železnica je bila lanske jeseni prava pišča de resistance za naše klerikalce. Odkar imamo dualizem, ni bila avstro-ogrška nagodba za nič. Lani so klerikalci dokazali, da je to izvrstna reč — zaradi belokranjske železnice. Pa le kar je resnica; belokranjska železnica samaposebi se ne bi bila velikanska. Vrednost lokalnih železnic je podrejena. Toda klerikalci so nam dokazovali, da gre za prometno zvezo prve vrste, ki povzdigne važnost cele kranjske dežele in ustvari Ljubljani tako podlago, da postane veliko mesto. Ne belokranjska železnica, ampak zveza Dalmacije z Dunajem čez Kranjsko je tisti čudež, ki moramo zanj biti hvaležni Šušteršiču. In že je ves slovenski svet v duhu gledal sliko velikanskega prometa, ki se razlije čez naše kraje in nas pomakne v prvo vrsto kulturnih dežel. Beck je dobil tedaj svojo nagodbo, nekoliko inženirjev se je naselilo v Beli Krajin in sedaj se že nekaj časa molči o železnici. Mi pa smo te dni nekaj slišali na Hrvaškem, kar je prav krepka klobuta za naše bahače in če se uresniči, postane res belokranjska železnica navadna lokalna zveza brez večjega pomena. Da se zveže Dalmacija z Dunajem, je treba tudi proge od kranjsko-hrvaške meje do ogrske državne železnice, ki teče čez Zagreb, Ogulin do Reke. In ta nova prog, nada-

ljuječa belokranjsko železnico, ima biti, kakor se sliši na Hrvaškem in na Ogrskem, ozkotirna. To je na prvi pogled nezmiselnost, a vendar je namen očiten: Madjari hočejo zvezo Dalmacije z Ogrsko, ne pa z Avstrijo. Kdor bi se hotel iz Spljeta ali Knina peljati na Dunaj, bi moral nekje pri Ogulinu ali Generalskem stolu prestopiti na ozkotirno železnico, ob kranjsko-hrvaški meji zopet na normalno železnico, dočim bi se v Budimpešto lahko peljal, ne da bi se le zbudil med potjo. Že danes gre vsa železniška politika Madjarov za tem, da odvzamejo avstrijskim konkurenčnim železnicam čim več prometa (iz Reke čez Budimpešto se pelje človek ceneje na Dunaj, kakor po južni železnici čez St. Peter, in da koncentrirajo vse v Budimpešti, kjer dovoljujejo, da se pretrga voznja kar za pet dni. Zato je zelo verjetno, da hočejo tudi z novo železnico poskusiti tak maneuver. Zdi se nam pa, da je cena za belokranjsko železnico previsoka, da bi se jo moglo kar tako vreči Madjarom v zrel. Opozarjamo torej poslance na te trdovratne glasove, ki se širijo onkraj Kolpe. Posežejo naj pravočasno vmes in naj poskrbe, da ne bo nova zveza druga kočevska železnica.

Letošnji pastirski list ljubljanskega knezoškofa Jegliča je zopet agitacijski letak. S te strani poznamo zdaj gospoda Bonaventuro že lepo vrsto let. In taka pastirska pisma bodo izhajala, dokler bo Jeglič skof v Ljubljani. Kajti to je gotovo: On smatra klerikalno-politično propagando za svojo nalogo in nezmiselnost bi bilo, pričakovati čudež, ki bi ga poučil, da je njegov poklic pravzaprav drugačen. Sicer je pa v njegovi klerikalno-politični agitaciji dosti logike. Priznati se mora namreč, da ima današnja cerkev samo dve poti: Ali ostati strogo na verskem polju in sentimentalno gledati, kako se krčijo njene vrste, ker je razdalja med verskimi nauki in znanstvenimi dokazi od dne do dne večja, ali pa porabiti vsa sredstva, da si ohrani moč, dokler je le mogoče. Konec je sicer neizogiben po obeh potih. Toda cerkev je star, a vendar še živ organizem in nihče se ne sme čuditi, da se bojuje za življenje z zobmi in z nohti. Morda je to obzalo vanja vredno v interesu človeštva, ki mora porabiti veliko množino sile za ta boj. A tako je in nič drugače. Jeglič je tak skof, kakršen mora biti v dvajsetem stoletju. Dušnih pastirjev po vzoru cerkvenih očetov ne rabi današnji katolicizem. Moč odločuje v vseh vprašanjih praktičnega življenja in cerkev, ki noče biti samo simbol drugega sveta, ampak hoče ekzistirati na tem svetu, se ne more omejevati na pridige o krščanski ljubezni, temveč mora iskati tiste moči, s katero se največ doseže na zemlji. »Zakladi, ki jih zro rja in moli,« so v moderni dobi tudi za cerkev sredstva, katerega se ne more odreči. Da ostanejo njene »ovčice« vdane in pohlevne, jih mora spraviti v zanesljivo organizacijo, s katero lahko nanje vpliva v vseh ozirih; sugerirati jim mora svoje ideje s klerikalnem časopisjem, izpodbijati mora vpliv znanosti, vpliv neodvisne politike, dajati jim mora svojo sliko o gospodarstvu. Njen boj mora biti političen in gospodarski. V tem zmislu ravna škof Jeglič. V svojem pastirskem pismu agitira za klerikalna društva, za klerikalno časopisje, odvrta ljudstvo od neklerikalnih društev, od svobodomiselnega časopisja. Tudi našega lista se je spomnil; »Gorje mu, kdor čita »Rdeči Prapor«. Lahko bi se le vprašalo, zakaj pravi gospod Jeglič takemu spisu »pastirsko pismo«. Od tega naslova se je navadno res pričakovalo kaj drugega. Toda z enako pravico bi se lahko vprašalo, zakaj govore duhovniki na priznanci o politiki, o socializmu, o volitvah. Odgovor je pa kratek: Ker imajo moč. Zato je povsem nepotrebno zgranzanje nad cerkvenim politiziranjem. Klerikalizem je celota in zoper celoto je treba voditi boj.

»Slovenec« in stavka krojaških pomočnikov. Uspeh, ki so ga dosegli organizirani krojaški pomočniki, rimsko-katoliškemu »Slovencu« ni všeč. Saj je znano, da ljubljanski krojaški pomočniki niso posebno vneti za »Slovenecovo« katoliško vero. To zadostuje! V četrtek 9. t. m. laze: »Zanimivo je, da hodi okoli mojstrov neki vodja stavkujočih ter jim pravi: Le podpišite . . . — plačali boste pa lahko po svoje. Take poštenosti je zmožna le socialna demokracija.« »Slovenec« toraj prav po katoliško laže in obrekuje. Pa je zastoj! Da bodo poštene tvrdke, ki so podpisale tarif, tudi plačale po tem tarifu, za to bo skrbel krojaška organizacija. »Slovenec« pa naj se briga za svojo katoliško poštenost, ki je precej ciganska. Basta.

Cenjene organizacije opozarjamo na inserate dunajske tvrdke Wunibald Plann, ki priporoča razne krasne predmete za majsko slavnost.

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitujte povsod za **»Rdeči Prapor«!**

Strokovni pregled. Ljubljanski kovinarji so imeli v nedeljo dne 29. marca ob 9. uri dopoldne v salonu Perlesove restavracije ustanovni občni zbor zveze kovinskih

delavcev avstrijskih »podružnica ljubljanska« s sledečim sporedom: 1. Volitev odbora. 2. Položaj delavcev kovinarske stroke. 3. Raznoterosti.

Sodrug Leopold Mahrer iz Celovca kot zastopnik zveze otvoril shod, pozdravi navzoče, se zahvali za udeležbo in preide takoj k volitvi odbora. Izvoljeni so bili sledeči: Franc Ogrin, predsednik; Franc Puch, blagajnik; Drago Vidic, zapisnikar; Ivan Zorko, Karol Pindur, Leopold Šušnik, Josip Slamnjak, Alojzij Radič in Josip Mayer, odborniki; Franc Ulaga, Jakob Vehovec in Franc Cerar, pregledniki.

Predsednik nato podeli besedo sodrugu Mahrerju iz Celovca za poročilo o položaju kovinskih delavcev.

Sodrug Mahrer izvaja: Edina zaščitnica delavstva je močna bojovna organizacija, ki brani koristi delavstva. Ali nekateri kovinarji ne občutijo potrebe po organizaciji, drugače bi se ne udeležilo današnjega shoda samo 100 delavcev, ampak tudi vsi ostali, ker je v Ljubljani nad 300 kovinarjev. Vidi se pa, da se velik del ne zaveda svojega mizernega stanja. Zveza kovinarjev hoče skrajšati delavni čas in priboriti nedostno plačo. Celo ministrstvo je izreklo, da bi morala delavčeva plača znašati na leto 2000 kron, da bi se moglo živeti. Menda pa v Ljubljani ni kovinarja, ki bi zaslužil toliko. Delavec nima nič drugega, nego delavno moč, katero mora prodajati na ljubo podjetniku za vsako ceno. Avstrijska zveza kovinarjev šteje 70.000 članov in je organiziranih 2/3, vseh kovinarjev v Avstriji. Vsak član pa lahko pridobi nove člane in s tem bo boj veliko lažji; delavci bodo več dosegli in zveza bo več dajala svojim članom tako kakor nemška, angleška in druge enake zveze drugod; namesto po 12 in 14 kron podpore brezposelnim na teden, poveča tedaj take podpore, kakor n. pr. angleška zveza strojnih delavcev, ki daje po 24 kron podpore na teden in po več mesecev. Angleškemu kovinarju ni treba delati pri podjetjih za ubogih 12, 14 ali 16 kron na teden, kakor pri nas. Za kovinarje ni druge pomoči, kakor lastna organizacija. Zanj ne skrbi nihče drugi, še država ima samo odgonski voz za brezposelne, denarja pa nič.

Govornik razvija nadalje, da je treba zakona za varstvo delavcev za onemoglost i. t. d. in predno se bo kaj dobilo, bo trebalo velikanskega boja, ki ga bo morala voditi zveza, kakor se je dosedaj morala bojevati. Sodruge opozarja na krizo zadnjega časa v Ameriki in na krizo v Avstriji, ki je bila l. 1903, ob kateri je bilo prizadetih okrog 100 tisoč delavcev. Od tistega časa so tudi v Avstriji uvideli kovinarji, da brez organizacije ni v takem slučaju nobene pomoči. Sodrug Mahrer daje sliko po statističnih podatkih, kako zaslužijo v Ameriki posamezni strokovni delavci od 4 do 5 dolarjev in še čez 5 dolarjev na dan, potem navaja podrobnosti, kake koristi imajo člani od zveze in zaključil po 2 urnim govoru: Brez organizacije ni nobene pomoči za delavce; če se ne organizirajo delavci, se bo sedanje mizerno stanje še bolj poslabšalo, ker kapital gre za dobičkom in podjetnik, če hoče več dobička imeti, mora izkoriščati delavce.

Nadalje podeli predsednik Ogrin besedo sodrugu Berdajsu, ki na kratko slovensko raztolmači izvajanja sodr. Mahrerja.

Sodrug Slamnjak pozivlje kovinarje, naj se redno in mnogobrojno udeležujejo shodov, katere bode podružnica prirejala vsak mesec.

Sodrug Ogrin zaključil ob 12. uri občni zbor in se zahvali za mnogobrojno udeležbo.

Socialni pregled.

Čevljarski pomočniki v Ljubljani, ki so dne 23. marca predložili mojstrom plačilni cenik, po katerem bi se sedanje plače nekoliko zvišale, so vstopili 6. aprila v stavko. Pomočniki, ki so upali, da bodo mojstri ugodili zelo skromnim zahtevam, so bili primorani stopiti v stavko, ker so mojstri novi cenik odklonili. Dne 7. aprila je imela čevljarska zadruga sestanek, na katerem so sklenili, da se nova tabela odkloni. Pomočniki so upali, da bo zadruga, posebno zadržni načelnik G. Erjavec uplival, da pride do obojestranske sporazumljenja. Ravno zadržni načelnik Erjavec ni storil tega, dasi so zahteve pomočnikov res skromne. Posebno nasprotoval je velik prijatelj pomočnikom Zamljen, potem Solič, Sajovic, Jerina i. t. d. Ti gg. so se poslužili tudi prav okusnih izrazov, ko so utemeljevali odklonitev. Nekateri mojstri so mnenja, da čevljarski pomočniki niso ljudje. Nekaj mojstrov je cenik priznalo in so pomočniki začeli delati, pri drugih se stavka nadaljuje. Vse čevljarske pomočnike pa opozarjamo na to plačilno gibanje in jih pozivamo, naj nikakor ne iščejo in ne sprejemajo dela v Ljubljani, dokler niso razmere urejene.

Stavka krojaških pomočnikov v Ljubljani — končana. V sredo in četrtek so podpisali novi tarif tudi ostali mojstri, to so gg. Kraigher, Plachota, Cassermann in Rojina. S tem je stavka končana s popolnim uspehom organiziranih krojaških pomočnikov. Edino Magdič še ni podpisal, njegova delavnica pa je prazna, ker so pomočniki vstopili drugje v delo. Magdič bo toraj delal s svojimi vajenci, katerih ima tri. Da ne

sprejme noben pomočnik dela pri Magdiču, za to je poskrbljeno. Zastopnik zveze krojaških pomočnikov v Avstriji, sodrug Kosel, je v četrtek popoldne odpotoval. Živela organizacija!

Dopisi.

Glince pri Ljubljani. Razmere pri šentviski okrajni bolniški blagajni. Ena najvažnejših bolniških blagajn za ljubljansko je na Kranjskem ona v Šent Vidu za ljubljansko okolico. Letos je imela v zimskem času 2300 članov; po leti, kadar se začne delo v opekarnah, naraste na 4000 članov. Že več let gospodari pri tej bolniški blagajni znani klerikalni fanatik Anton Belec v Št. Vidu, kakor se mu poljubi. Dne 8. marca t. l. so bile volitve delegatov v to bolniško blagajno. Toda kako? Zjutraj jih je sodnijski sluga oklical pred par farnimi cerkvami in popoldne so bile že «volitve». Okoli predsednika Belca se je zbralo nekoliko njegovih pristašev, ki so brez vsake formalnosti imenovali določeno število delegatov, skoraj samih šentviskih delodajalcev. Glasovnic sploh niso izdali. Ker imajo zavedni delavci tudi kako drugo skrb, kakor hoditi poslušat briča pred cerkev, tudi noben ni vedel za volitve.

Dne 29. marca je bil občni zbor, za katerega je pa slučajno zvedelo par sodrugov z Glinca in iz Spodnje Šiške, pa so šli na zbor, na katerega je prišlo kakih 15 delegatov in kakih 30 navadnih članov. Gospod Belec je vseeno konstatiral sklepčnost. Blagajniško poročilo je povedalo, da ima bolniška blagajna 1800 kron premoženja in da je imela letos samo 556 kron prebitka. Po našem mnenju je slabega denarnega stanja največ kriva zanemarjena kontrola.

Ko je prišla na vrsto volitev upravnega odbora in predsednika, začne gospod Belec kričati: «Gospodarji na desno, delavci na levo! Potem bomo volili». Tedaj se pa oglasi za besedo sodrug Avbelj in pouči predsednika s blagajniškimi pravili v rokah, da se tako vendar ne vrše volitve. Vpraša ga, kje da ima delegate, kritizira nepravilno volitev in zahteva, da se razveljavijo volitve delegatov in razpišejo nove po blagajniških pravilih, tako, da se blagajniški okoliš razdeli na več volilnih okrajev. Hotel je tudi predlagati, da se sedež blagajne premesti v Ljubljano. Toda komaj je Belec zaslišal besedo o razveljavitvi volitev, je začel kričati in ščuvati svoje backe, ki so planili nad sodruga Avbeljna kakor divjaki, tako da je komaj odnesel cele kosti. Ko so zavedni delavci videli, da je nemogoča vsaka pametna beseda, so zapustili zborovanje. Zoper volitve in občni zbor se je vložil rekurz in gradivo, na katero se opira, je tako, da bodo volitve gotovo razveljavljene. Delavci ljubljanske okolice naj pazijo, kdaj bodo volitve. Če se pobrigajo zanje in količkaj potrudijo, mora priti blagajna v njih roke, kamor sodi.

Društvene vesti.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za Kranjsko je imelo v nedeljo, 5. t. m. izredni občni zbor v hotelu pri Južnem koledvoru v Ljubljani. Zborovanje je otvoril predsednik Kamenšek, ki je pozdravil navzoče in opravil najprvo formalnosti. Potem se je prečital in odobril zapisnik ustavnega shoda, ki je bil pred tremi meseci. — Potem poda tajnik tovarš Mencinger poročilo, iz katerega je posneti, da je po prvem zboru pristopilo 48 novih članov in jih šteje društvo sedaj 131. Sestanke je priredilo društvo v Novem mestu, v Postojni in v Kranju. Odbor je uplival na izvedbo nedeljskega počitka in se je pečal z vprašanjem starostnega zavarovanja. V debati je tov. Petrič omenjal, da so glede nedeljskega počitka še mnogi nedostatki ter je predlagal peticojo glede obligatoričnega nedeljskega počitka v odvetniških in v notarskih pisarnah, ker se sedaj izgovarjajo odvetniki na notarje in narobe. Ker so imeli sočasno odvetniki svoje zborovanje, je predlagal tov. Tavčar, naj se peticojo, ki je naslovljena na odvetniško zbornico, odpošlje takoj tudi na shod odvetnikov.

Blagajniško poročilo je podal tov. Tavčar za trimesečno razdobje, to je od 5. januarja do 5. aprila t. l. Dohodkov je bilo 620 K 37 vin., izdatkov 367 K 91 vin., blagajniško stanje je pa znašalo 252 K 46 vin. Ker se je na ustanovnem zboru pozabilo določiti članarino, je to storil odbor, oziroma vodstvo, ter določilo mesečino: pri plačah do 100 K na mesec 60 h, pri plačah nad 100 K pa 1 K na mesec. To in pa imenovanje načel-

nikov posameznim odsekom se danes naknadno odobri. Račune sta našla revizorja tov. Krajger in Rozman v redu, zato sta predlagala absolutorij.

Potem so se vršile nove volitve. Za predsednika je bil zopet izvoljen tov. Blaž Kamenšek, v odbor pa tov. Rado Jereb, Avgust Petrič, Alfons Mencinger, Ivan Kraigher, Matej Čadež, Pavel Hirschmann in Fran Stor; namestnika sta tov. Anton Kocjan in Janko Rozman. Revizorja pa tov. Rihard Tavčar in Ivan Kocmur. Volilo je 45 navzočih rednih članov in vsak je volil se z enim pooblastilom. Ker je bil napovedan skupen banket, se je zborovanje prekinilo za ta čas. V Lincu zaradi nedeljskega počitka zbrani stanovski tovariši so poslali brzogovorni pozdrav. Ko se je zborovanje zopet otvorilo, so se volili načelniki odsekov, in sicer za organizacijski in agitacijski tov. Mencinger, za posredovalni tov. Kamenšek, za časnikarski tov. Tavčar, za veselični pa tov. Est. Tov. Mencinger je poročal o pristopu k državni organizaciji in je občni zbor po daljši debati, ki so se je udeleževali tov. Christof, Tavčar in Petrič, sklenil pristop. V enketi za ureditev plač so se izvolili tov. Tavčar, Petrič, Kamenšek, Christof, Kraigher, Rozman, Cimerman in Blaž Kamenšek. Nato je poročal tov. Christof o ustanovitvi pogrebnega zaklada. Izvolil se je odsek štirih članov (tov. Kocmur, Stor, Christof in Kamenšek), ki naj prouči vse potrebno. Nato se je predsednik zahvalil vsem tovarišem za obilno udeležbo ter mirno, res stvarno zborovanje, zahvalil se tudi časnikarstvu, ki vsekdar rado podpira društvene težnje in zaključil zborovanje. Občni zbor je pokazal, da imajo odvetniški in notarski uradniki namen, napraviti si čisto moderno organizacijo, pa jim želimo, da bi v polnem obsegu dosegli svoj smoter.

Dal bi kaj zato, če bi le vedel,

kdo bi mi odpravil nadležni nahod? — Odpravil? Tega ne bo nihče. Zakaj pa ne se raje zavrovati proti nahodu? Fayeve prave sodnerske mineralne pastile omogočijo, da preženeš popolnoma tudi najhujši nahod; to možnost dajte poskusiti tudi Vi. Ena poskušnja vendar ni draga, zakaj skaljica, ki jo dobite v vsaki lekarni, drogeriji ali trgovini z mineralno vodo, velja samo K 1-25.

Glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko:

W. Th. Guntzert

Dunaj, IV./1., Grosse Nengasse 27.

V življenju nikdar več 600 komadov samo gld. 1-65

1 krasno pozlačena preciz. ura z verižico s 3 letnim jamstvom, 1 moderna svilen kravat za gospode, 2 fina žepna roba, 1 prstan za gospode z imit. biserom, 1 elegantna broša (novost), 1 par gumbov z imit. briljanti, 1 žepno zrcalo, 1 denarnica, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vse double zlato s patentirano zapono, 1 album, 10 najlepših slik sveta, 3 šaljivi predmeti, velika veselost za stare in mlade, 1 nikel nasti tintnik, 20 važnih dopisovalnih predmetov in še 500 raznih predmetov, za dom neobhodno potrebnih. Vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, velja samo **gld. 1-65**. Pošlji proti povzetju, ali če se denar naprej pošlje 3-3

Dun. cen. razpošiljalnica, P. Lust, Krakov 463.

Kar ne ugaja, se zamenja.

Novo! Novo!

Izšla je v založbi časopisa „Naprej!“ v Idriji brošura

„Proletarijat“

ki jo je napisal Karol Kautsky, poslovenil Anton Kristan.

Brošura „Proletarijat“ obravnava sledeče predmete: „Proletarec in rokodelski pomočnik“, „Delavska mezda“, „Razpad proletarske rodbine“, „Prostitucija“, „Industrijska rezervna armada“, „Rastoča razsežnost proletarijata“ in „Trgovski in „izobraženi“ proletarijat.“

Cena brošuri 30 vinarjev.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

„Rdeči Prapor“

Berite! Berite!

Čitajte in širite sledeče knjige in brošure:

K. Kautsky:
„Kdo uničuje proizvajanje v malem?“
Cena 30 vinarjev.

H. Kirchstelger:
„Pod spovednim pečatom“.
I. del velja 2 kroni 60 vinarjev. II. del velja 2 kroni.

A. Kristan:
„Socializem“.
Cena 20 vinarjev.

A. Kristan:
„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“.
Cena 10 vinarjev.

K. Marx in Friderik Engels:
„Komunistični manifest“.
Cena 40 vinarjev.

A. Kristan:
„Zakaj smo socialisti?“
Cena 14 vinarjev.

„Vatikanski jetnik“.
Razglednica. Komad 6 vinarjev. 100 komadov 5 kron.

Vse te knjige in brošure se dobe v upravi „Rdečega Prapora“ v Ljubljani, „Napreja“ v Idriji in v vseh slovenskih knjigarolah v Ljubljani, Trstu, Gorici in Kranju.

Slavnostne predmete za 1. maj.

Rdeče nagelne 100 kom 1 K 80 vin., lampijone z napisom za 1. maj, rdeče dekoracije za kolesarje 1 komad 50 vin. in več. **Strankine verižice za uro, obeske s fotografijami poslancev, broše, dekoracijske podobe za majsko slavnost. Šaljive bazare in vse slavnostne predmete se dobi najceneje pri tvrdki 80**

WUNIBALD PLANN

Dunaj, VI./2, Wallgasse 19. Telefon 10.443.

Naročila čez 20 kron poštne prosto. — Zahtevajte znižani cenik majskih slavnostnih predmetov.

KAVARNA

„Unione“ preje „Tedesoo“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznано izborno pivo v sodcih in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855. Številka telefona 210. Ustanovljeno leta 1855.